

KÜLFÖLDI LAPOKBÓL.

A magyar középiskolai reformmozgalom legújabb irányát, a kezdeményező miniszteri rendeletet, s az 1913 októberében a Közokt. Tanácsban folyt tanácskozást ismerteti *Kemény F.* a bécsi Zeitschr. für d. Real-schulwesen 1915, 2. számában. Megállapítja, hogy a magyar k. i. bár nem jobb, de nem is rosszabb a külföldieknél s hogy a min. rendeletben említett eredménytelenségnek nem a tanárságban, hanem az osztályok zsúfoltságában van a legfőbb oka. E határozott megjegyzésre az indította, hogy a külföldön is olvasott Pester Lloyd annak idején (1913. okt. 2.) igen éles szavakat használt az állapotok jellemzésére. A reformra nézve K. F. azt óhajtja, hogy az a mai idők szükségleteit elégítse ki s a különböző (konzervatív és haladó) irányok szerencsés egyesítésével a tanároknak eleven munkára adjon kedvet.

Az értékelmélet és neveléstudomány kérdését több ízben fejtegeti újabban *H. Schmidkunz*: Pädagogia perennis (Pharus, 1914, 4. f.), Stoff und Zögling (Pädag. Archiv, 1914. nov.), Pädagogische Werttheorie (Pharus, 1915, 2., 3. f.), Psychologisches und pädagogisches zur Werttheorie (Archiv f. d. ges. Psychologie XXIII. k. 3—4. f.). Schmidkunz szerint a neveléstudomány nem lehet teljesen autonom, nem lehet a nevelést pusztán a neveléstudomány elvei szerint rendezni, mivel a neveléstől különböző tényezők bizonyos, egészen határozott teljesítményeket kívánnak. Így pl. a szülők, az egyház, az állam a magok világfelfogását akarják belenevelni az ifjúságba. Ennek helyességéről való döntés nem a nevelő és a tanító feladata. Ami tisztán pedagógiai, vagyis amiben a pedagógiai elvek érvényesülhetnek, az mindig csak arra vonatkozik: miként lehet megvalósítani az ifjak lelkében egyik vagy másik értéket. — Az itt érintett kérdést: a neveléstudomány önállósága (Eigengesetzlichkeit) kérdését legújabban ismét sűrűn tárgyalják. Az értékelmélet és pedagógia viszonyára nézve l. *Kornis Gy.* tanulmányát (M. P. 1913.), *Tankó Béláét.* Böhm filozófiájának pedag. jelentősége (Böhm Károly élete és munkássága, III. k.) s erről *Zivuska Jenő* ismertetését (M. P. 1914).

A nemzeti érzés mivolta és jelentősége címen közli *E. Meumann* egy nagyobb tanulmányát (Zschr. f. pädag. Psych. und exp. Päd., 1915, 2. f.). E cikk bővebb alakban a szerzőnek időszerű kérdéseket tárgyaló könyvében jelenik majd meg (Zeitfragen deutscher National-erziehung) s akkor részletesen foglalkozunk vele. A tárgy rendkívül fontos. Azt mutatja, hogy az annyiszor újnak mondott és az eddigit lenézve újat ígérő pedagógiai irány ismét felismert egy régi követelményt és megtalálta az e tekintetben reá váró feladatot. A nemzeti érzés lélektani elemzésére ma valóban újra nagy szükség van s a mai lélektan eszközeitől sokat remélhetünk. Majd kiderül: mennyi újat nyerünk s mennyiben csak az eddigi felfogás megerősödését. Meumann közleményéből már most idézünk egy pontot, amely reánk, magyarokra is vonatkozik: «Mindenik nemzet törekszik, kénytelen törekedni *nyelvi* egységre. Ha történeti okok

